

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3381/2019. (XII. 19.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kaposvári Törvényszék 1.Bf.270/2018/4/I. számú végzése, valamint a Nagyatádi Járásbíróság 13.B.84/2017/30/I. számú ítélete, továbbá a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény 815. § (1) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Galambos Károly ügyvéd, Dr. Galambos Károly Ügyvédi Iroda) útján az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének *d*) pontja, valamint az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő, amelyben kérte a Kaposvári Törvényszék 1.Bf.270/2018/4/I. számú végzése és a Nagyatádi Járásbíróság 13.B.84/2017/30/I. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását, valamint azok semmisítését.
- [2] Az indítványozó a kifogásolt bírói döntések folytán sérülni vélte az Alaptörvény II. cikkébe foglalt emberi méltósághoz való jogát, a IV. cikk (1) bekezdésébe foglalt szabadsághoz és személyi biztonsághoz való jogát, az V. cikkbe foglalt személye ellen intézett jogtalan támadás elhárításához való jogát, a VI. cikk (3) bekezdésébe foglalt személyes adatok védelméhez való jogát, a XIII. cikk (1) bekezdésébe foglalt tulajdonhoz való jogát, a XV. cikk (1) és (2) bekezdésébe foglalt törvény előtti egyenlőséghez és a diszkrimináció-mentességhez való jogát, a XXIV. cikk (1) bekezdésébe foglalt tisztességes hatósági eljáráshoz való jogát, a XXV. cikk szerinti „petíciós joghoz való jogát”, valamint a XXVIII. cikk (1) bekezdésébe foglalt tisztességes bírósági eljáráshoz, valamint a XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslathoz való jogát. Az indítványozó továbbá az Abtv. 26. § (1) bekezdésére alapítottan kérte a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) [868. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó] 815. § (1) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, mivel az az indítványozó nézete szerint sérti az Alaptörvény II. cikkébe foglalt emberi méltóságát, a IV. cikk (1) bekezdésébe foglalt szabadsághoz és biztonsághoz való jogát, az V. cikkbe foglalt személye vagy tulajdona elleni jogtalan támadások elhárításához való jogát, a XIII. cikk (1) bekezdésébe foglalt tulajdonhoz való jogát, a XV. cikk (1) bekezdésében védett törvény előtti egyenlőségét, továbbá az indítványozó állítása szerint a kifogásolt jogszabály a (2) bekezdése szerinti diszkrimináció tilalmába ütközik, egyben sérti XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való jogát, valamint annak (7) bekezdésébe foglalt jogorvoslathoz való jogát.
- [3] 1.1. A panasz alapjául szolgáló ügy tényállása szerint az indítványozó és társa 2015. március 30-án közérdekű bejelentéssel éltek Siófok Város Önkormányzata, az alapügy vádlottjának munkáltatója felé a helyi civil szervezetek székhelyével és az önkormányzati vagyon kezelésével kapcsolatos kérdésekben. Az önkormányzat képviselő-testületének 2015. május 28-ára kitűzött testületi ülésére a felperesek személyes adatait is tartalmazó előterjesztés készült a közérdekű bejelentéssel kapcsolatban, amelyet a képviselő-testület tagjai kézhez kaptak, illetve az előterjesztés az önkormányzat honlapján is nyilvánosságra került az indítványozó személyes adataival együtt. Az előterjesztést az alapügy alperese önkormányzati igazgatási szervnél közhatalmi feladatot ellátó hivatalos személyként eljárva, „az előterjesztés törvényességi szempontból megfelelő” záradékkal ellátva jóváhagyta, majd azt a polgármester aláírta. Az ülésen a képviselő-testület határozatot hozott a közérdekű bejelentéssel kapcsolatban, amelyről az igénylők 2015. június 3-án levélben kaptak tájékoztatást, akik ezt követően a 2018. augusztus 18-án megküldött levelükben kifogásolták, hogy nevük és lakcímük az előterjesztésen és az önkormányzat honlapján is nyilvánosságra került. A kifogásra reagálva a képviselő-testület 186/2015. (IX. 24.) szám alatt 2015. szeptember 24-én határozatot hozott, amelyben megállapította, hogy jogsértést követett el az igénylők személyes adatainak a képviselő-testületi tagok részére történő átadásával és az adatok honlapon

történő nyilvánosságra hozatalával, ezért egyidejűleg ezen adatoknak az előterjesztésből és az internetről történő törléséről is döntött a testület. Az igénylőket a döntésről 2015. szeptember 28-án tájékoztatták levélben.

- [4] Ezt követően az indítványozó és a másik adatigénylő mint felperesek keresettel éltek Siófok Város Önkormányzata mint alperes ellen a Kaposvári Törvényszék előtt, amelyben az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Infotv.) 23. §-ára alapítottan személyenként 1.000.000 – 1.000.000 forint sérelemdíj megfizetését kérték. Az elsőfokú bíróság 6.P.21.592/2015/34. számú ítéletével kötelezte az alperest, hogy sérelemdíj jogcímén fizessen meg a felperesek részére fejenként 500.000 forintot, valamint szintén fejenként 40.000 forint perköltséget. A Pécsi Ítéltábla mint másodfokú bíróság Pf.VII.20.122/2016/6. számú ítéletével az elsőfokú ítéletet megváltoztatta és a sérelemdíj összegét fejenként 200.000 forintra leszállította. Ezt követően az alapügy vádlottja Siófok Város Önkormányzati Hivatalának jegyzőjeként a hivatal egyik ügyintézőjének közreműködésével az indítványozónak és társának címzett, 2016. szeptember 15-én kelt 14911/2016. számú levelében az Infotv. 28. §-a alapján közérdekű adatigénylés keretében kérte rendelkezésre bocsátani a 2012 és 2016 év közötti időszakra vonatkozóan bármely állami vagy önkormányzati szervtől akár mint magánszemélyeknek, akár mint az indítványozót képviselő ügyvédi irodának kifizetett közpénzek (perköltség, sérelemdíj, megbízási díj vagy egyéb jogcímen) részletes listáját. Az indítványozó a felhívásra küldött válaszlevelében tájékoztatta a vádlottat, hogy mivel nem tartozik az Infotv. 26. § (1) bekezdése alá, a kért adatokat nem kezeli, kérte továbbá a vádlottól az adatközlés jogalapjának megjelölését. A vádlott levelében továbbra is fenntartotta az adatigénylés iránti kérelmét.
- [5] 1.2. Az indítványozó és társa ismeretlen tettes ellen feljelentést tettek hivatalos személy által elkövetett személyes adattal visszaélés büntette miatt, amelyet a Kaposvári Járási és Nyomozó Ügyészség, valamint a Somogy Megyei Főügyészség bűncselekmény hiányában elutasított. E határozattal szemben az indítványozó és társa panaszt terjesztettek elő 2016. december 15-én, amelyet a Somogy Megyei Főügyészség 2016. december 23-án elutasított. Az indítványozó ekkor, 2017. január 31-én kelt beadványában pótmagánvádlóként a vádlottat mint a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 13. § (1) bekezdése és a Btk. 219. § (1) bekezdése szerinti tettetést a Btk. 219. § (1) bekezdés a) pontjába ütköző és a (4) bekezdés szerint minősülő és büntetendő személyes adattal visszaélés büntetével vádolta.
- [6] A Nagyatádi Járásbíróság a vádlottat az ellene emelt, fentiekben megjelölt vád alól felmentette, arra hivatkozva, hogy a pótmagánvádló, azaz az indítványozó kétséget kizáróan nem tudta bizonyítani a hivatalos személy által számára okozott jelentős érdeksérelmet. Az elsőfokú bíróság elismerte ugyan, hogy a hivatalos személy jogosulatlanul kezelte és hozta nyilvánosságra az indítványozó személyes adatait, erre vonatkozóan azonban jelen ügyben korábban már született döntés a Kaposvári Törvényszék és a Pécsi Ítéltábla előtt, ahol az önkormányzat jogsértését megállapították. A konkrét ügyben a bíróság a jogsértés huzamos- és ismétlődő jellegét nem tartotta megállapíthatónak, döntésének indokolásában kiemelte, hogy az indítványozó személyes adatait is csupán egy szűk kör ismerte meg, továbbá a jogsértés hatására az indítványozó helyzetében, életvitelében sem következett be negatív változás. A bíróság az indítványozó azon álláspontjával sem értett egyet, hogy önmagában a korábban megállapított sérelemdíj és a marasztalás ténye a jogsértés tekintetében bizonyítja a jelentős érdeksérelem bekövetkezését. Mindezekre tekintettel a bíróság a vádlottat az ellene személyes adattal visszaélés büntette miatt emelt vád és következményei alól felmentette.
- [7] Az ítélet ellen a pótmagánvádló jelentett be fellebbezést, a vádlott büntetőjogi felelősségének megállapítása és büntetés kiszabása végett, amely folytán eljáró Kaposvári Törvényszék a járásbíróság ítéletét – annak helyes indokai folytán – helybenhagyta.
- [8] 1.3. Az indítványozó ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz, egyrészt az Abtv. 27. §-ára alapított panaszában a Nagyatádi Járásbíróság 13.B.84/2017/30/I. számú ítélete és a Kaposvári Törvényszék 1.Bf.270/2018/4/I. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését – az Alaptörvény II. cikke, a IV. cikk (1) bekezdése, az V. cikke, a VI. cikk (3) bekezdése, a XIII. cikk (1) bekezdése, a XV. cikk (1) és (2) bekezdései, a XXIV. cikk (1) bekezdése, a XXV. cikke, valamint a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdései sérelmére hivatkozással – kérve; továbbá az Abtv. 26. § (1) bekezdésére alapított alkotmányjogi panaszában a Be. 815. § (1) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérve, hivatkozással az Alaptörvény II. cikke, a IV. cikk (1) bekezdése, az V. cikke, a XIII. cikk (1) bekezdése, a XV. cikk (1) és (2) bekezdései, a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdései sérelmét állítva.

- [9] Az Alkotmánybíróság főtítkára felhívására az indítványozó indítvány-kiegészítéssel élt.
- [10] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 50. § (1) bekezdése, valamint az Ügyrend 5. § (1) bekezdése alapján jelen ügyben tanácsban jár el. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése értelmében az Alkotmánybíróság elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról dönt, ennek során a tanács megvizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket. Az Abtv. 56. § (3) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.
- [11] 3. Az Alkotmánybíróság fenti vizsgálata eredményeként arra a következtetésre jutott, hogy az alkotmányjogi panasz – az alábbi okokra tekintettel – nem fogadható be.
- [12] 3.1. Az Alkotmánybíróság elsőként az Abtv. 27. §-ára alapított alkotmányjogi panaszindítványt vizsgálta.
- [13] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó számára a jogerős másodfokú döntés tértivevény nélkül 2018. december 11-én került megküldésre, míg az alkotmányjogi panasz 2019. február 12-én került feladásra, ezért az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti hatvan napos határidőt az Alkotmánybíróság vélelmezi.
- [14] Az Alkotmánybíróság az 1/2015. (I. 16.) AB határozatában (a továbbiakban: Abh.) részletesen vizsgálta, hogy egy büntetőügyben a sértetti pozíció megalapozhatja-e a személyes érintettséget, és ezáltal az indítványozói jogosultságot. Indokolásában kifejtette: a „panaszos [...] sértetti minőségén túl, magánvádlóként lépett fel az alapügyben és személyére vonatkozóan alapjogát érintő bírósági döntés született, mely szintén az alkotmányjogi panasz törvényi feltételeinek fennálltát igazolja” (Indokolás [9]). Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy jelen alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló büntetőügyben az indítványozó pótmagánvádlóként lépett fel, a büntetőeljárás az indítványozó személyes közreműködésével indult meg, mindezek alapján az indítványozó érintettnek tekinthető, és így jogosult az alkotmányjogi panasz előterjesztésére
- [15] Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz tartalmi befogadhatóságának vizsgálata során már többször foglalkozott a pótmagánvádló alkotmányjogi panasz előterjesztési lehetőségének korlátaival [erre nézve lásd például: 3103/2018. (IV. 9.) AB végzés]. Ennek kapcsán az Alkotmánybíróság kifejtette, hogy az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz célja az olyan bírósági vagy hatósági döntésekkel szembeni jogvédelem azon indítványozók számára, akik az eljáró bíróságok vagy hatóságok eljárása és/vagy döntése értelmében szenvedtek alapjogsérelmet. Egy büntetőügy sértettje, magánvádlója, pótmagánvádlója (jelen pontban a továbbiakban együtt: sértett) esetében azonban az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-a szerinti eljárásában általában akkor állapíthatja meg a sértett által megtámadott jogerős bírósági döntés alaptörvény-ellenességét, ha a vizsgált bírósági eljárásban azért született a sértett számára kedvezőtlen döntés, mert az eljáró bíróság vagy hatóság megsértette az Alaptörvény XXIV. cikkében, valamint XXVIII. cikkében deklarált tisztességes hatósági vagy bírósági eljáráshoz való jogát (*fair trial*), vagy a XXVIII. cikk (7) bekezdésében biztosított jogorvoslathoz való jogát, amelyet a jogerős bírósági döntés sem korrigált [lásd: 3103/2018. (IV. 9.) AB végzés, Indokolás [26]–[27]].
- [16] Amennyiben azonban a sértett azért állítja a jogerős bírósági ítélet alaptörvény-ellenességét, mert véleménye szerint az eljáró bíróságok nem orvosolták a büntetőeljárás alapjául szolgáló tevékenység vagy mulasztás miatt (általában feltételezve) őt ért alapjogsértést (jelen alapügy esetében nem állapították meg a vádlott bűnösségét személyes adattal visszaélés büntette miatt), az általában nem lehet az alkotmányjogi panaszának alapja. A büntetőeljárásban a sértett tehát csak akkor hivatkozhat alappal egy felmentő ítélet alaptörvény-ellenességére, ha a bíróság az eljárás során a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogát, vagy a jogorvoslathoz való jogát sértette, vagy ha a bíróság a döntést az alapjog alaptörvény-sértő értelmezésére alapozta. Más alapjogra való hivatkozás azonban jellemzően nem felel meg az Abtv. 29. §-ának, a sértettnek nincs ugyanis alanyi joga arra, hogy az állam büntető hatalmának gyakorlását kikényszerítse (pusztán arra van joga, hogy az őt ért alapjogsérellem miatt feljelentést tegyen, magánindítványt nyújtson be, vagy épp pótmagánvádlóként lépjen fel, illetve, hogy ezek alapján a bíróság az ügyben eljárjon és döntést hozzon, arra azonban nincs alanyi joga, hogy a terheltet ezek alapján a bíróság elítélje), ez esetben tehát nem áll fenn az ítéletet vagy végzést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség [lásd: 3103/2018. (IV. 9.) AB végzés, Indokolás [28]].

- [17] Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az Abtv. 27. §-ára alapított indítvány az Alaptörvény II. cikke, a IV. cikk (1) bekezdése, az V. cikke, VI. cikk (3) bekezdése, a XIII. cikk (1) bekezdése, a XV. cikk (1) és (2) bekezdései, valamint XXV. cikk sérelmét állító részében egyfelől nem felel meg a fentiek szerinti, a 3103/2018. (IV. 9.) AB végzésben foglalt feltételeknek, másfelől az indítványozó ezen, továbbá a XXIV. cikk (1) bekezdése sérelmét állító része tekintetében – az indítványa kiegészítésének ellenére – nem adott elő alkotmányjogilag értékelhető érvelést, így az nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében foglalt, a határozott kérelemre vonatkozó feltételeknek. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint pedig az indokolás hiánya {lásd például 3058/2016. (III. 22.) AB végzés, Indokolás [11]; 3245/2016. (XI. 28.) AB végzés, Indokolás [10], [13]} az ügy érdemi elbírálásának akadályá.
- [18] Míg az indítványnak az Alaptörvény XXVIII. cikk (1), valamint a XXVIII. cikk (7) bekezdéseinek sérelmét állító részében az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az ebben a részében valójában az eljáró bíróságok tényállás megállapításának megalapozottságát, valamint a bizonyítási eljárásra vonatkozó megállapításait kifogásolja, továbbá azt, hogy a másodfokú bíróság az indítványozó véleményétől eltérő megállapításra jutott az adott ügyben azzal összefüggésben, hogy az indítványozó jelentős érdeksérelme megvalósult-e, valamint a vádlott szándékossága megállapítható-e, ezért értékeli azt az indítványozó ún. formális jogorvoslatként. Az Alkotmánybíróság ezzel összefüggésben hangsúlyozza, hogy következetes gyakorlata szerint az Alkotmánybíróság nem vizsgálja a bírói döntés indokolásában megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottságát, továbbá azt sem, hogy a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e ezeket a bizonyítékokat és érveket, illetve a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás megalapozott-e, mint ahogy azt sem vizsgálja, hogy bíróságok jogértelmezése helyesen illeszkedik-e a jogági dogmatika általánosan elfogadott szabályaihoz {elsőként lásd: 3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4], megerősítette: 3117/2016. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [16]}.
- [19] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmével (törvényes bíróhoz való jog) összefüggésben a másodfokon eljáró tanács összetételének törvénysértő voltát állította, illetve kifogásolta, anélkül azonban, hogy azt bármivel alátámasztotta volna. Az Alkotmánybíróság ezzel összefüggésben már több esetben hangsúlyozta: nem felel meg az alkotmányjogi panasszal szemben támasztott formai követelménynek a beadvány, ha az a támadott bírói döntéssel lezárt eljárások leírását és pusztán a törvényességi szempontú kritikáját, valamint az indítványozó szerint az Alaptörvény ezáltal sérülni vélt szabályai idézését tartalmazza {3067/2016. (IV. 11.) AB végzés, Indokolás [13]; 3187/2017. (VII. 14.) AB végzés, Indokolás [9]; 3198/2017. (VII. 21.) AB végzés, Indokolás [9]; 3063/2018. (II. 20.) AB végzés, Indokolás [27]}. Az, hogy az indítványozó a konkrét ügyében – a jogorvoslat ellenére – pervesztes lett, azaz a jogerős határozatot hozó bíróság nem osztotta (jogi) álláspontját egy konkrét kérdésben, nem teszi az eljárást tisztességtelenné, emiatt nem válik az eljárás és a döntés önkényessé sem. Az indítvány valójában azt célozza, hogy a bíróságok által eldöntött tény- és jogkérdéseket az Alkotmánybíróság vizsgálja felül és a bíróságok álláspontjától eltérően értékelje.
- [20] Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdései tekintetében sem tartotta alkalmasnak az Abtv. 27. §-ára alapított alkotmányjogi panaszt az érdemi elbírálásra.
- [21] 3.2. Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti indítvánnyal kapcsolatban az alábbiakat állapította meg.
- [22] Az Abtv. 26. § (1) bekezdés a) pontja értelmében alkotmányjogi panasszal az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet fordulhat az Alkotmánybírósághoz, akinek az ügyben folytatott bírósági eljárásban alaptörvényellenes jogszabály alkalmazása folytán következett be az Alaptörvényben biztosított jogának sérelme. Az Alkotmánybíróság ugyanakkor megállapította, hogy az indítványozó által támadott Be. 815. § (1) bekezdését, mely szerint a pótmagánvádló felülvizsgálati indítványt nem terjeszthet elő, sem az elsőfokú, sem a másodfokú bírói döntés nem alkalmazta. (Nem is alkalmazhatta, hiszen az indítványozó által támadott bírói döntések a rendes jogorvoslati eljárásban meghozott döntések, míg a kifogásolt norma a rendkívüli jogorvoslatra vonatkozó eljárási szabály.)
- [23] Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány ebben a részében nem felel meg az Abtv. 26. § (1) bekezdés a) pontjában rögzített érintettség feltételeinek, ezért az az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján nem befogadható.

- [24] 4. Az Alkotmánybíróság a fentiekre tekintettel az indítványt – figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdéseire – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)*, *c)* és *f)* és *h)* pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2019. december 10.

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/346/2019.

